

**UITVOERINGSPLAN MENSENHANDEL ACHTERHOEK
2024 - 2025**

1. INLEIDING

De acht Achterhoekse gemeenten slaan de handen ineen voor de aanpak van mensenhandel. In het beleidsplan voor de aanpak van mensenhandel van de Achterhoekse gemeenten zijn de ambities opgenomen en is de aanpak van mensenhandel beschreven vanuit gemeentelijk perspectief.

Vanuit de ambities uit het beleidsplan komen actielijnen voort. In voorliggend Uitvoeringsplan Mensenhandel Achterhoek staan de concrete acties beschreven.

Dit Uitvoeringsplan is een dynamisch document. Op basis van ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht kan tussentijds bijstelling plaatsvinden. Dit kan zowel de uitwerking van de prioriteiten als losse activiteiten betreffen.

Dit uitvoeringsplan heeft een looptijd van één tot anderhalf jaar.

Er zijn 3 actielijnen:

Actielijn 1: Eerder en beter in beeld

Deze actielijn heeft tot doel om:

- De aandacht voor en bewustwording van het fenomeen mensenhandel te vergroten;
- Het signalerend vermogen van de gemeenten te vergroten;
- De kennis van professionals en inwoners over mensenhandel te vergroten;

Actielijn 2: Versterken van de samenwerking

Deze actielijn heeft tot doel:

- De samenwerking van de gemeente met ketenpartners (in de regio) te organiseren

Actielijn 3: Opvang en hulpverlening

Deze actielijn heeft tot doel:

- De opvang van en hulpverlening aan slachtoffers te regelen

ACTIELIJN 1: EERDER EN BETER IN BEELD

Hoe eerder slachtoffers en daders in beeld zijn, hoe eerder en beter er gehandeld kan worden richting zowel slachtoffer als dader. Iedereen kan signalen van mensenhandel opvangen, zowel inwoners als professionals. Het is belangrijk dat men weet welke slachtoffers kwetsbaar kunnen zijn, waardoor er extra alertheid is op mogelijke signalen van uitbuiting. Het signaleren van mensenhandel is namelijk verre van eenvoudig. Daarom is het belangrijk dat informatie hierover wordt gedeeld en dat men bewust is van de wijze waarop dit gemeld kan worden.

Betere kennis kan helpen om meldings- en aangiftebereidheid te vergroten. Wanneer professionals welke verschillende vormen van mensenhandel er zijn en verschillende unieke verhalen van slachtoffers hebben gehoord, kan dit leiden tot een waardevolle integrale aanpak mensenhandel. Daarom is het belangrijk dat professionals getraind worden in het herkennen van signalen.

Doelstelling 1

Iedere Achterhoekse gemeente beschikt in 2024 over één of meerdere aandachtfunctionaris(sen).

Resultaten

1. Iedere gemeente beschikt over aandachtfunctionarissen mensenhandel.
2. Gemeentelijke collega's weten wie de aandachtfunctionaris mensenhandel is binnen hun eigen gemeente en zoeken actief contact bij signalen die kunnen duiden op mensenhandel.
3. Aandachtfunctionarissen zijn laagdrempelig bereikbaar.
4. Iedere gemeente beschikt over een (interne)meldroute voor signalen mensenhandel.

Betrokken uitvoeringspartners:

- Zorgcoördinatoren Mensenhandel van Moviera en MEEsamen
- Zorg- en Veiligheidskamer
- Politie (AVIM),
- Veilig Thuis

Acties

1. Iedere gemeente wijst een of meerdere aandachtfunctionarissen mensenhandel aan o.b.v. het Functieprofiel Aandachtfunctionaris.
2. De aandachtfunctionarissen mensenhandel maken zichzelf bekend bij alle collega's en zijn gemakkelijk te benaderen.
3. Iedere gemeente stelt een (interne)meldroute voor signalen mensenhandel vast met daarbij een spilfunctie voor de aandachtfunctionaris.

Benodigd budget

N.v.t.

Doelstelling 2

Professionals kunnen mensenhandel adequaat signaleren en melden.

Resultaten

1. Medewerkers van gemeenten die in aanraking kunnen komen met slachtoffers of daders van mensenhandel, kennen de verschillende verschijningsvormen van mensenhandel, herkennen signalen van mensenhandel en weten waar ze met deze signalen terecht kunnen.
2. De gemeenten stellen een aandachtfunctionaris mensenhandel aan.
3. Aandachtfunctionarissen mensenhandel zijn getraind om hun functie adequaat uit te voeren.

Uitvoeringspartners

- Zorgcoördinatoren Mensenhandel van Moviera en MEEsamen voor de overdracht van kennis en expertise.
- Aandachtsfunctionarissen mensenhandel van de gemeenten voor regie op het op niveau houden van de kennis en expertise van collega's.

Looptijd

Doorlopend

Acties

1. De gemeenten zorgen voor een scholingsaanbod voor medewerkers die in aanraking kunnen komen met slachtoffers of daders van mensenhandel. De gemeenten onderzoeken hiervoor subsidiemogelijkheden vanuit de Versterkingsgelden voor de aanpak van ondermijning bij het district, de Provincie Gelderland of andere overheden.
2. De gemeenten stimuleren hun samenwerkingspartners t.a.v. het trainen in signaleringsvaardigheden van hun medewerkers op het gebied van mensenhandel.
3. De regisseur ondermijning zorgt voor intervisie-bijeenkomsten voor aandachtsfunctionarissen. De gemeentelijke aandachtsfunctionarissen nemen actief deel aan deze bijeenkomsten.
4. De gemeenten zorgen voor actieve verspreiding van informatiemateriaal (signaalkaarten e.d.) onder professionals die werkzaam zijn bij de gemeente.
5. De gemeenten verspreiden i.s.m. het RIEC specifiek voorlichtingsmateriaal gericht op kwetsbare doelgroepen, zoals bijv. mensen werkzaam in de prostitutiesector, arbeidsmigranten, asielzoekerscentra etc.

Benodigd budget

Opleiden en trainen professionals:

- €20.000 voor een training op maat voor 16 toezichthouders.
- <https://buitvoorprofessionals.nl/> Een beknopte en praktische gratis e-learning over criminele en seksuele uitbuiting. De e-learning is voor professionals die met jongeren werken: op school, op straat, in de zorg.
- CCV - [E-learning baliemedewerkers en toezichthouders](#)
- [E-module voor hulpverleners die werken met migranten](#)
- €10.000 voor een training van Fairwork voor 16 aandachtsfunctionarissen.

Doelstelling 3

Voorkomen van slachtofferschap en een grotere bewustwording over de problematiek.

Resultaten

1. Kwetsbare doelgroepen zijn in beeld en krijgen op verschillende manieren gerichte ondersteuning.
2. Inwoners weten wat mensenhandel is en bij welke organisatie ze terecht kunnen voor ondersteuning en advies.

Uitvoeringspartners

- Zorgcoördinatoren Mensenhandel van Moviera en MEEsamen
- Aandachtsfunctionarissen mensenhandel van de gemeenten

Looptijd

Doorlopend

Acties

1. Inzetten van weerbaarheidstrainingen op scholen. Een aantal scholen organiseert dit zelf. Vanuit het Versterkt Actieplan Samen tegen Mensenhandel wordt er in 2025 gewerkt aan het creëren van bewustwording over mensenhandel op scholen. Hierbij wordt waar mogelijk aangesloten bij bestaande programma's over onder meer seksuele uitbuiting, mediawijsheid, geldzaken, burgerschap en criminaliteit en veiligheid.
2. Het geven van voorlichting aan prostituees over signalen van mensenhandel en het aanbieden van bijvoorbeeld uitstapprogramma's. Dit wordt vanuit de Decentralisatieuitkering uitstap prostitutie gefinancierd.

3. Bekendheid problematiek arbeidsmigranten vergroten. Vanuit het Versterkt Actieplan programma Samen tegen mensenhandel wordt in 2025 een communicatiestrategie gericht op arbeidsuitbuiting.

Benodigd budget

- Algemene communicatie: inzet eigen communicatieadviseurs

ACTIELIJN 2: VERSTERKEN VAN DE SAMENWERKING

De aanpak van mensenhandel valt of staat met een goede samenwerking. Tussen gemeenten onderling, met alle ketenpartners en met publieke en private partijen. De aanpak richt zich zowel op slachtoffers als op daders. Gemeenten dragen de verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid en moeten ook passende zorg en hulp aan inwoners bieden. Zo ook aan slachtoffers van mensenhandel.

Gemeenten hebben een regierol in de aanpak van mensenhandel, in de ketensamenwerking. Zij staan het dichtst bij de inwoner, bij de slachtoffers en zien de risicogroepen, maar om een succesvolle aanpak van mensenhandel te hebben is samenwerking tussen alle ketenpartners essentieel.

Deze integrale samenwerking moet zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau haar weerslag vinden en daarbij moet er aandacht zijn voor alle vormen van mensenhandel.

Door middel van een ketenaanpak worden over de hele lijn signalen van mensenhandel opgepakt. Hierbij worden zoveel mogelijk drempels opgeworpen door bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en/of fiscale interventies te plegen in samenwerking met de politie, het OM en andere opsporingsdiensten (zoals de NLA en de Koninklijke Marechaussee).

Randvoorwaarden samenwerking Achterhoek

De gemeenten in de Achterhoek faciliteren de samenwerking. Ze zorgen o.a. voor een sluitend netwerk met betrekking tot signalen van mensenhandel. Hierbij wordt aangesloten bij reeds bestaande overlegstructuren. Er wordt actief gezocht naar de samenwerking met relevante partners en deze worden betrokken bij de aanpak van mensenhandel.

Daarnaast zorgt iedere gemeente ervoor dat zij een eigen meldstructuur hebben die aansluit op de regionale structuur. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van aanwezige specialismen.

Er komen goede randvoorwaarden om samenwerking mogelijk te maken, bijvoorbeeld door onderlinge informatiedeling mogelijk te maken d.m.v. het afsluiten van een privacyconvenant.

Het is belangrijk dat partners elkaar weten te vinden in de strijd tegen mensenhandel en dat er een sluitend netwerk is waarin signalen van mensenhandel opgepakt kunnen worden. Daarnaast is er kennis nodig over welke vervolgstappen professionals kunnen zetten als ze een vermoeden hebben. Bij wie je je kan of moet melden en over wat bijvoorbeeld de consequenties kunnen zijn voor het slachtoffer.

Doelstelling 4

Professionals werken efficiënt en effectief samen op het gebied van mensenhandel.

Resultaten

1. In de regio en binnen de gemeenten is er een duidelijke overlegstructuur rondom signalen mensenhandel. Professionals weten 'de route' van signalen mensenhandel of weten waar ze die kunnen vinden.
2. Er is een duidelijk kader voor het delen van informatie m.b.t. signalen mensenhandel.

Uitvoeringspartners

- Gemeenten
- Zorg- en Veiligheidskamer
- Politie (AVIM)
- Veilig Thuis

Looptijd:

- Q4 2024: iedere gemeente in de Achterhoek heeft een interne meldroute mensenhandel.
- Q3 2025 Privacy-convenant m.b.t. overlegstructuur i.s.m. districtelijk ketenregisseur mensenhandel
- Q3 2025: evaluatie van de overlegstructuur

Acties

1. Signalen van mensenhandel volgen hetzelfde werkproces als andere signalen van ondermijnende criminaliteit. Het ondermijningsoverleg is de plek waar de signalen worden besproken.
2. Er wordt een kader voor het delen van informatie m.b.t. signalen mensenhandel opgesteld.

Benodigd budget
N.v.t.

Gemeenten leveren via het stellen van regels, het controleren van locaties, het beoordelen van aanvragen voor vergunningen een bijdrage in de aanpak van mensenhandel. De gemeente legt verbinding met de bestuurlijke mogelijkheden om op te treden tegen mensenhandel. Daarbij worden er zoveel mogelijk drempels opgeworpen conform het barrièremodel mensenhandel. Het inzetten van gemeentelijk bestuurlijk instrumentarium is hierbij één van de mogelijkheden.

Doelstelling 5

Het optimaal inzetten van het bestuurlijke instrumentarium met betrekking tot handhaving m.b.t. de aanpak van mensenhandel.

Resultaten

1. Gemeenten nemen de verantwoordelijkheid bij de handhaving in de aanpak van mensenhandel. Deze verantwoordelijkheid is geborgd binnen de gemeentelijke organisaties.
2. Het lokaal ondermijningsoverleg vormt de basis wanneer signalen van misstanden bij een gemeente binnenkomen, de veiligheidsadviseur schakelt met de aandachtsfunctionaris mensenhandel omtrent de verdere aanpak;
3. Gemeentelijke professionals worden in voldoende mate gefaciliteerd om hun werkzaamheden anoniem uit te kunnen voeren.

Uitvoeringspartners

- Zorgcoördinatoren Mensenhandel van Moviera en MEEsamen
- Aandachtsfunctionarissen mensenhandel van de gemeenten
- Toezicht en handhaving

Looptijd

Doorlopend

Activiteiten

1. Bij misstanden inzet van bestuurlijke instrumenten, zoals de Wet Bibob, APV, Omgevingswet, Gemeentewet, et cetera.
2. Inrichten van een gecoördineerde integrale aanpak met verantwoordelijke organisaties bij het fenomeen arbeidsuitbuiting (denk aan kamerverhuurpanden, vakantieparken, hotels, spookbewoning en het nachtregister)..
3. Organiseren van bestuurlijke controles en aansluiten bij controles van samenwerkingspartners op locaties waar arbeidsmigranten wonen en/of te werk worden gesteld.

Benodigd budget

Bestaande budgetten voortkomend uit het vastgestelde Integraal Veiligheidsplan.

ACTIELIJN 3: OPVANG EN HULPVERLENING

Goede hulp en opvang in een veilige omgeving zijn essentieel, om herhaald slachtofferschap en onveilige situaties te voorkomen. Als slachtoffers aangetroffen worden, is het belangrijk hen meteen uit de uitbuitingssituatie te halen en te zorgen voor een veilige situatie. Gemeenten zijn vanuit de WMO en vanuit de Jeugdwet verantwoordelijk voor de zorg en opvang. Maatwerk staat hierbij centraal.

Opvangmogelijkheden

In de praktijk is het vinden van een opvangplek vaak een probleem. Er is in Nederland een tekort aan geschikte opvangplekken. Het gaat met name om de contra-indicaties die het vinden van een acute opvangplek bemoeilijken. CoMensha is een partner evenals opvanginstellingen die landelijk zijn aangewezen voor specifieke opvang. Bijvoorbeeld voor opvang slachtoffers mensenhandel met multiproblematiek.

De Achterhoekse gemeenten zijn verantwoordelijk voor de zorg en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Zij zijn ook financieel verantwoordelijk, ook waar de opvang landelijk is georganiseerd. De Achterhoekse gemeenten gebruiken Comensha en andere opvanginstellingen om aan de zorgplicht te voldoen.

Doelstelling 6

Het realiseren van voldoende hulpverlening en opvangmogelijkheden voor slachtoffers mensenhandel.

Resultaat

1. Zorgcoördinatie is structureel geborgd bij Moviera en MEEsamen.
2. Kwetsbare sectoren in de regio zijn in kaart gebracht.
3. Er is (regionaal) beleid met betrekking tot de opvang van slachtoffers.
4. De verschillende opvangmogelijkheden zijn in beeld bij betrokken professionals.
5. De verschillende hulpverleningsmogelijkheden zijn in beeld bij betrokken professionals.
6. Er vindt afstemming plaats met samenwerkingspartners bij controles.

Uitvoeringspartners

- Achterhoekse gemeenten en Zorgcoördinatoren Mensenhandel van Moviera en MEEsamen
- Aandachtsfunctionarissen mensenhandel van de gemeenten

Looptijd

Doorlopend

Acties

1. Zorgcoördinatie borgen bij Moviera en MEEsamen.
2. Regioscan uitvoeren om kwetsbare sectoren in kaart te brengen.
3. (Regionaal) beleid vaststellen over de opvang van slachtoffers.
4. In de trainingen aan professionals wordt aandacht besteedt aan de verschillende opvangmogelijkheden en hulpverleningsmogelijkheden.

Benodigd budget

Zorgcoördinatie: wordt gefinancierd vanuit de Decentralisatieuitkering uitstap prostitutie (DUUP).

Overige acties: Bestaande middelen

MONITOREN, EVALUEREN EN FINANCIERING

In dit uitvoeringsplan is een groot aantal acties benoemd waarmee de Achterhoekse gemeenten in de komende anderhalf jaar de ambities uit het beleidsplan mensenhandel vormgeven. Dit uitvoeringsplan is een dynamisch document. Veranderde inzichten en landelijke ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn om tussentijds acties te wijzigen of toe te voegen. De aandachtsfunctionarissen evalueren voortdurende de acties uit dit uitvoeringsplan en informeren de gezamenlijke driehoek over de voortgang. Omdat in dit uitvoeringsplan de acties op hoofdlijnen zijn beschreven is ook de raming van de benodigde capaciteit en de financiële middelen een schatting.

Prioritering

Dit uitvoeringsplan heeft een looptijd van 1,5 jaar en bevat meerdere samenhangende activiteiten. Een aantal activiteiten behoort al tot de reguliere werkzaamheden. Met andere activiteiten, zoals scholing, wordt meteen gestart en deze lopen door tijdens de gehele looptijd van het uitvoeringsplan. Er zijn ook activiteiten die een langere aanloop nodig hebben of die later tijdens de looptijd worden opgepakt. De prioriteit ligt bij de basis, namelijk bij de activiteiten om het kennisniveau van professionals te vergroten. Ook het vormgeven van een duidelijke regionale en lokale meldstructuur met positionering van de aandachtsfunctionaris heeft prioriteit. Handhavingsactiviteiten vinden uiteraard ook doorlopend plaats.

Monitoring

Monitoring van gegevens mensenhandel is een speerpunt in de aanpak tegen mensenhandel in de Achterhoek. Veilig Thuis is onderdeel van de regionale meldstructuur, waardoor alle meldingen mensenhandel bij Veilig Thuis worden geregistreerd. Tegelijkertijd investeren de gemeenten in de signaleringsvaardigheden van professionals, waardoor er eerder en beter gemeld wordt. Beide zaken dragen bij aan het meer zicht krijgen van de aard en omvang van de problematiek in de regio. Daarnaast monitoren de gemeenten de casuïstiek om meer inzicht te krijgen in de omvang en duur van ingezette hulpverleningstrajecten. De beschikbare data van Veilig Thuis (meldpunt mensenhandel), de zorgcoördinator voor wat betreft de hulpverleningstrajecten en de cijfers van CoMensha worden betrokken bij de kwantitatieve evaluatie.

Financiering

Het versterken van de aanpak van mensenhandel vraagt ambities in een realiteit waarbij er geen of onvoldoende aanvullende middelen beschikbaar zijn. Dit uitvoeringsplan sluit daarom zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven en beschikbare capaciteit. Waar dat kan worden acties gelijktijdig opgepakt, waar nodig wordt getemporiseerd. Sommige onderdelen vereisen een investering. De uitvoering van sommige acties vraagt bijvoorbeeld om (extra) uitvoeringscapaciteit, investering in het kennisniveau van medewerkers of bijvoorbeeld een eenmalige investering. Maatregelen die een regionale financiering vereisen worden gefinancierd vanuit de decentralisatie uitkering Vrouwenopvang (DU VO), die de gemeente Arnhem voor de regio Achterhoek ontvangt. Deze (bestaande) budgetten zijn hierbij het uitgangspunt. Als deze budgetten niet toereikend blijken te zijn, worden subsidiemogelijkheden gezocht en indien deze niet voorhanden zijn, zullen voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd.